

КОМПЕТЕНЦІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Дмитро Андрійович ЯРОВЕЦЬ

*аспірант
Одеського університету
внутрішніх справ*

Одним із елементів адміністративно-правового статусу суб'єкта відповідних суспільних відносин у фаховій літературі визначається компетенційний блок, який є основною змістовою частиною правового статусу колективних суб'єктів права, що складається із сукупності владних повноважень щодо певних предметів відання [1, с. 150]. У цьому випадку фактично вказується на повноваження, проте не як на один з основних змістових компонентів безпосередньо адміністративно-правового статусу особи, а як на складову її компетенції, тобто ширшої його частини. Так, на сторінках фахової літератури сутність компетенції визначають як закріплену законом або підзаконним нормативно-правовим актом сукупність владних повноважень особи, юридичної відповідальності та предмета відання. При цьому, підкреслює С.М. Кізь, компетенція уповноваженої особи об'єктивно виходить від держави та виражається в правових формах [2, с. 127]. Тобто поряд з владними повноваженнями у змісті компетенції суб'єкта відповідних суспільних відносин також виокремлюють юридичну відповідальність особи та предмет її відання. У такому разі вважаємо недоречним включати юридичну відповідальність до змісту компетенції підрозділів ювеноальної превенції Національної поліції України, оскільки її слід розглядати стосовно індивідуального суб'єкта.

Говорячи ж про предмет відання, то його включення до складу компетенції значно спрощує упорядкування взаємовідносин державних органів між собою, а також державних органів з органами місцевого самоврядування спрощує розмежування компетенції. Як цілком слушно в цьому контексті зауважує С.С. Василів, деталізація компетенції забезпечує чітко окреслені межі, щоб уникнути плутанини в діяльності державних і суспільних структур, адже компетенція поряд із визначенням специфічної ролі кожного органу покликана водночас забезпечувати погодження їхніх дій. Встановлюючи компетенцію кожного з державних органів, держава відповідно розподіляє владні повноваження між ними. Законодавець розмежовує повноваження органів державної влади із вказівкою на сфери їхньої діяльності та об'єкти впливу. Як вбачається з нормативно-правових актів, які визначають повноваження державних органів, законодавець, визначаючи компетенції органу, окреслює повноваження зі вказівкою на конкретні сфери діяльності [3, с. 166]. Ураховуючи наведене,

повноваження підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України доцільно аналізувати не лише як формально закріплений перелік владних можливостей, а й крізь призму тих функцій, у межах реалізації яких вони здійснюються. Такий підхід дає змогу систематизувати приписи Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України залежно від їх змісту, спрямованості та предмета відання відповідних підрозділів.

Так, у межах профілактичної функції підрозділи ювенальної превенції здійснюють такі повноваження:

- планування і реалізація профілактичних заходів у дитячому середовищі щодо попередження негативних явищ серед дітей;
- контроль за дотриманням суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавства щодо заборони продажу неповнолітнім особам алкогольних, слабоалкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також щодо дотримання обмежень перебування дітей у нічний час у закладах, в яких провадиться діяльність у сфері розваг, та закладах громадського харчування;
- унесення до підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності обов'язкових для розгляду подань про необхідність усунення причин та умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень;
- участь у профілактичних заходах щодо запобігання дитячій бездоглядності та правопорушенням серед дітей;
- проведення ознайомлювальних, попереджувальних і виховних бесід з дітьми та їх батьками, законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які сприяли вчиненню адміністративного чи кримінального правопорушення дитиною;
- залучення дітей до участі в просвітницько-профілактичних чи корекційних програмах;
- вжиття заходів індивідуальної профілактики з дітьми, схильними до вчинення правопорушень [4].

У межах правоохоронної функції підрозділи ювенальної превенції здійснюють такі повноваження:

- затримування і тримання не більше 8 годин у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які залишилися без нагляду, на період до передання їх батькам, законним представникам або до влаштування їх до закладів відповідно до законодавства. Інформація про дитину в обов'язковому порядку вноситься до журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених відповідного органу поліції із зазначенням часу доставлення та вибуття;
- відвідування дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, за місцем їх проживання разом зі службою у справах дітей для з'ясування умов проживання;
- вжиття заходів для запобігання і припинення стосовно дитини будь-яких протиправних діянь;

- виявлення фактів вчинення домашнього насильства та своєчасне реагування на них [4].

У межах юрисдикційної функції підрозділи ювенальної превенції здійснюють такі повноваження:

- притягнення до адміністративної відповідальності дітей віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення, а також батьків або осіб, що їх замінюють, які не виконують передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей;

- виклик дітей та їх батьків, інших законних представників під час провадження у справі про адміністративне правопорушення, учинене дитиною;

- участь у судовому розгляді за участю неповнолітнього обвинуваченого, у випадках передбачених законодавством [4].

У межах функції взаємодії підрозділи ювенальної превенції здійснюють такі повноваження:

- сприяння у межах компетенції веденню обліку дітей шкільного віку відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів»;

- інформування відповідних місцевих органів державної влади щодо батьків, інших законних представників, які не виконують обов'язки щодо виховання дітей, жорстоко з ними поведуться чи вчиняють стосовно дітей домашнє насильство;

- ініціювання перед службами у справах дітей, відділами охорони здоров'я місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування питання про направлення дитини до відповідного закладу для надання необхідної медичної, психологічної допомоги [4].

З огляду на останній із наведених функціональних блоків повноважень слід зробити уточнення, що взаємодія підрозділів ювенальної превенції з іншими уповноваженими суб'єктами не обмежується лише тими повноваженнями, які безпосередньо згруповані в межах функції взаємодії. Вона має наскрізний характер, оскільки може супроводжувати реалізацію профілактичної, правоохоронної та юрисдикційної функцій, виступаючи необхідною умовою належного здійснення покладених на зазначені підрозділи завдань. Зважаючи на важливість визначення взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з іншими підрозділами Національної поліції України, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами та громадськими організаціями, її сутність та особливості будуть розглянуті в межах окремого підрозділу цього дослідження.

Отже, аналіз сутності компетенції, співвідношення повноважень і предмета відання, а також функціональна систематизація нормативно закріплених повноважень підрозділів ювенальної превенції дають підстави розглядати їх компетенцію як один із ключових елементів

адміністративно-правового статусу. З огляду на це компетенцію підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України доцільно визначити як закріплену нормами адміністративного права систему владних повноважень, що реалізуються в межах профілактичної, правоохоронної та юрисдикційної функцій, а також функції взаємодії щодо визначеного предмета відання у сфері охорони й захисту прав та законних інтересів дітей, запобігання правопорушенням серед неповнолітніх і реагування на протиправні діяння щодо дітей.

Список використаних джерел

1. Почанська О.С. Адміністративно-правове забезпечення прав громадян, засуджених до позбавлення волі в Україні: дис. ... доктора юрид. наук : спец. 12.00.07. Суми, 2020. 495 с.
2. Кізь С.М. Адміністративно-правові засади діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури як суб'єкта реалізації державної антикорупційної політики в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Харків, 2019. 253 с.
3. Василів С.С. Адміністративно-правові засади підвідомчості розгляду справ про адміністративні правопорушення: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Львів, 2016. 245 с.
4. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.12.2017 № 1044. *Офіційний вісник України*. 2018. № 45. ст. 1589.